

KATE QUINN

ZBOR
ÎN
TRECUT

Traducere din limba engleză și note
GABRIELA GHIRCOIAȘ

LITERA

București
2020

Capitolul 1

Jordan

Aprilie 1946

Lacul Selkie, la distanță de trei ore de mers de vestul Bostonului

-- Cine e femeia asta, tată?

Jordan McBride pusese întrebarea la momentul oportun: tatăl ei a tresărit, luat pe nepusă masă, în timp ce-și arunca undița, care, în loc să ajungă în lac, a aterizat pe creanga arțarului sub care stăteau. Aparatul foto al lui Jordan a declanșat și i-a surprins mutra amuzant de dezamăgită. Ea a râs, în timp ce tatăl ei a spus câteva cuvinte, înainte să-i ceară să le uite.

– Da, cum să nu!

Evident că îl mai auzise înjurând și înainte. Nu aveai cum să nu le auzi pe toate, când erai singura fiică a unui tată rămas văduv, care te lua la pescuit în weekendurile frumoase de primăvară, în locul fiului pe care nu-l avusese. Tatăl lui Jordan s-a ridicat de la capătul micului ponton pe care stăteau și a tras undița prinsă de creangă. Jordan a mai ridicat o dată Leica, vrând să mai tragă un cadru cu silueta lui întunecată, încadrată pe un fundal unduitor de arbori și apă. Urma să se joace mai târziu cu fotografia în laborator, ca să vadă dacă putea obține un efect neclar asupra frunzelor, încât să pară că se mișcau și în fotografie.

– Haide, tată, a insistat ea, povestește-mi despre femeia misterioasă!

El și-a potrivit pe cap șapca decolorată, cu emblema *Red Sox*.

– Ce femeie misterioasă?

– Cea despre care mi-a spus angajatul tău că ai scos-o la cină în toate serile alea în care ziceai că lucrezi până târziu.

Jordan și-a ținut respirația, în expectativă. Nu-și aducea aminte când fusese tatăl ei ultima oară la o întâlnire cu o femeie. În rarele ocazii în care el și Jordan se duceau la biserică, doamnele nu conteneau să-și fluture, după slujbă, mâinile înmănușate pe dinaintea lui. Însă, spre dezamăgirea lui Jordan, pe el nu părea să-l intereseze nici una.

– Nimic deosebit, pe bune...

El s-a codit, a chicotit, dar Jordan nu s-a lăsat păcălită nici o clipă. Ea și tatăl ei semănau foarte mult. Făcuse destule fotografii ca să știe asta: aveau nasul drept, sprâncene nearcuite, păr blond-închis, tuns scurt – sub șapca tatălui ei, revărsat – sub cea a lui Jordan, care și-l ținea strâns neglijent într-o coadă de cal. Erau chiar și de aceeași statură, acum că ea avea aproape optsprezece ani: medie pentru el și înaltă pentru o fată. Dar, dincolo de asemănarea fizică, Jordan își cunoștea bine tatăl. De când ea avea șapte ani și-i murise mama, fuseseră doar ei doi, așa că Jordan știa când Dan McBride încerca să-și facă curaj ca să-i spună ceva important.

– Tată! a intervenit ea, fermă. Varsă tot!

– E văduvă, a răspuns el în cele din urmă, roșu de emoție, spre încântarea lui Jordan. Doamna Weber a venit prima oară la magazin acum trei luni, completă el, care, îmbrăcat la costum din trei piese și foarte versat, stătea în timpul săptămânii la teigheaua magazinului de antichități McBride, aflat pe strada Newbury. Tocmai sosise în Boston și voia să-și vândă bijuteriile, fiindcă nu mai avea bani. Câteva lanțuri și pandantive de aur, nimic deosebit, dar avea un șirag de perle gri, foarte frumoase. S-a abținut până în momentul acela, dar a început să plângă atunci când a trebuit să se despartă de perle.

– Dă-mi voie să ghicesc. I le-ai dat înapoi, foarte galant, după care ai ajustat prețul pentru celelalte articole astfel încât să poată pleca din magazinul tău cu aceeași sumă pe care ar fi obținut-o dacă vindea și perlele.

Tatăl ei a înfășurat firul undiței.

– A plecat și cu o invitație la cină.

– Ia te uită, ce Casanova! Continuă!

– E austriacă, dar a studiat engleza la școală, așa că o vorbește aproape perfect. Soțul ei a murit în '43, pe front.

– De care parte?

– Chestia asta nu ar trebui să mai conteze, Jordan! Războiul s-a terminat, a spus el, potrivit o nouă momeală în undiță. A obținut documentele pentru a veni la Boston, dar e o perioadă dificilă. Are o fetiță.

– Serios?

– O cheamă Ruth. Are patru ani și nu prea scoate o vorbă. E o dulce, a adăugat el, în timp ce i-a dat ușor peste șapcă lui Jordan. O să-ți placă de ea.

– Deci e deja serioasă treaba, a comentat Jordan, tresărind, căci tatăl ei nu ar fi cunoscut copilul acelei femei dacă nu era ceva serios între ei, dar cât de serios, la urma urmei?

– Doamna Weber e o femeie de treabă, a spus el, azvârlindu-și undița. Vreau să vină la cină, la noi, săptămâna viitoare, cu tot cu Ruth. Să fim toți patru laolaltă.

El i-a aruncat o privire circumspectă, de parcă se aștepta să i se scoale fiică-sii părul în cap. Și, într-un fel, asta s-a și întâmplat, a recunoscut Jordan. După ce fuseseră timp de zece ani doar ei doi, într-o relație „amicală” pe care prea puține fete o aveau cu tații lor... Numai că, dincolo de fiorul de posesivitate pe care-l simțise din reflex, era ușurată. Omul avea nevoie de o femeie în viața lui, iar Jordan știa asta de mulți ani. Cineva cu care să vorbească, cineva care să-l certe dacă nu-și mânca spanacul, cineva pe care să se bazeze.

Poate că, dacă are pe cineva în viața lui, nu o să se mai încapățâneze să nu te lase să pleci la facultate, i-a șoptit un gând pe care Jordan l-a respins. Era momentul să se bucure pentru

taică-său, nu să sperie că lucrurile aveau să se schimbe în favoarea ei. Și apoi, chiar se bucura pentru el. De ani și ani îi făcea fotografii și, oricât de larg îi era zâmbetul în fața obiectivului, ridurile pe care le avea atunci când apărea ca o stafie în revelator sugerau cât de singur era.

– Abia aștept s-o cunosc, a spus Jordan cu sinceritate.

– Vine miercurea viitoare, cu Ruth, la ora șase, i-a spus el, cu o față inocentă. Invită-l pe Garrett, dacă vrei. Și el face parte din familie. Sau ar putea să facă...

– Mai subtil de-atât nu puteai fi, tată!

– E băiat bun. Iar părinții lui te adoră.

– Deocamdată îl interesează facultatea. S-ar putea să nu aibă timp pentru prietene de liceu. Deși ai putea să mă trimiți cu el la Universitatea Boston, a început Jordan. Cursurile lor de fotografie...

– Ai vrea tu, donșoară! i-a replicat tatăl ei, uitându-se spre lac. Peștele nu mușcă.

Și nici el nu mușca momeala, asta era clar.

Taro, cățeaua labrador neagră al lui Jordan, a ridicat botul din locul în care stătea întinsă la soare, pe ponton, în timp ce Jordan și tatăl ei se întorceau spre mal. Jordan le-a fotografiat siluetele care mergeau una lângă alta pe docul de lemn deformat de apă, întrebându-se cum ar fi arătat patru siluete una lângă alta. *Te rog, te rog, vreau să te plac*, și-a dorit Jordan, cu gândul la necunoscuta doamnă Weber.

O MÂNĂ SUBȚIRE s-a întins spre ea și o pereche de ochi albaștri i-au zâmbit.

– Cât mă bucur să te cunosc, în sfârșit!

Jordan i-a strâns mâna femeii pe care tatăl ei tocmai o condusesese în sufragerie. Anneliese Weber era minionă și zveltă, cu părul negru, strâns la baza gâtului într-un coc lucios. Ca singură podoabă, purta un șirag de perle gri. Rochia îi era croită dintr-un material de culoare închisă și avea un imprimeu floral, iar mânușile ei, trădând o eleganță lipsită de pretenții, erau reparate și cu semne de uzură, dar imaculate. Avea o figură

tânără, de douăzeci și opt de ani, din ce zicea tatăl lui Jordan, însă ochii păreau mai în vârstă. Era și normal, în fond era văduvă de război și își creștea copilul singură, într-o țară străină.

– Foarte încântată să te cunosc, a spus Jordan cu sinceritate. Iar ea sigur este Ruth!

Copila de lângă Anneliese Weber era o drăgălășenie: avea codițe blonde, o expresie serioasă și purta o haină albastră. Jordan i-a întins mâna, dar Ruth s-a făcut mică.

– E timidă, și-a cerut scuze Anneliese, care avea o voce clară și joasă, fără urmă de accent german, doar că pronunța, poate, v-urile ceva mai moale. Lumea lui Ruth a fost foarte dată peste cap în ultimul timp.

– Nici mie nu-mi plăceau străinii la vârsta ta, i s-a confesat Jordan lui Ruth.

Nu era tocmai adevărat, doar că nutrița circumspectă a lui Ruth a făcut-o pe Jordan să-și dorească s-o liniștească. Ar fi vrut și s-o fotografieze. Cu obraji rotunzi și cu codițele blonde, ar fi fost o încântare pentru obiectivul ei. Tatăl lui Jordan le-a luat paltoanele, iar Jordan a dat fuga în bucătărie ca să verifice carnea. Până să iasă de acolo, în vreme ce-și scotea șorțul cu care-și proteja rochia de duminică din tafta verde, tatăl ei deja turnase de băut. Ruth stătea pe canapea ținând în mână un pahar cu lapte, iar Anneliese Weber sorbea sherry și privea prin încăpere.

– Aveți o casă încântătoare! Ești destul de tânără ca s-o întreții pentru tatăl tău, Jordan, dar te pricepi foarte bine.

Frumos din partea ei să mintă, și-a spus Jordan, mulțumită. Casa McBride părea să fie mereu în dezordine: îngustă, cu fațada din gresie feruginoasă, cu trei etaje și situată în partea de sud a Bostonului, unde locuiau irlandezii avuți, cu treptele abrupte, canapelele uzate, dar comode, și cu covoarele mereu strâmbe. Anneliese Weber nu părea genul de om care să accepte ca ceva să fi fost strâmb, având în vedere cât de drept își ținea coloana vertebrală și felul în care fiecare fir de păr îi stătea la locul lui, dar se uita prin cameră aprobator.

– Tu ai făcut asta? a întrebat ea arătând spre o fotografie cu Boston Common, parcul fiind învăluit în ceață și fotografiat

dintr-un unghi care făcea ca totul să pară de pe altă lume, ca un peisaj de vis. Tatăl tău mi-a spus că ești... cum se zice? Un pozar foarte bun.

– Da, a răspuns Jordan zâmbind larg. Pot să-ți fac un portret mai târziu?

– Nu o încuraja! a avertizat-o pe Anneliese tatăl lui Jordan, conducând-o spre canapea în timp ce îi zâmbea și îi atingea talia într-un mod foarte politicos. Jordan oricum își petrece prea mult timp privind prin obiectivul aparatului.

– Mai bine decât să se uite în oglindă sau la un ecran de televizor, a răspuns Anneliese, luând-o pe Jordan prin surprindere. Tinerele ar trebui să aibă și alte preocupări în afară de rujuri și de chicotit, căci altfel ajung din fete prostuțe, femei și mai prostuțe. Mergi la cursuri... ca să înveți să faci poze?

– Oriunde pot. Fac cursuri, studiez singură, exersez...

De la vârsta de paisprezece ani, Jordan se înscria la orice curs de fotografie își permitea să plătească din alocația ei. În plus, se furișa la cursuri de fotografie la facultate ori de câte ori găsea un profesor dornic să închidă ochii la prezența unei liceene cu picioarele în formă de X, care se posta strategic în ultimul șir de bănci din spatele clasei.

– Trebuie să fii foarte serios atunci când te pasionează ceva, dacă vrei să devii priceput, a spus Anneliese aprobator.

Jordan începea s-o placă. *Serios. Priceput.* Tatăl ei nu privea lucrurile în felul ăsta.

– Te prostești cu aparatul, zicea el clătînând din cap. Mă rog, o să-ți treacă.

– Nu o să-mi treacă, îi spusese Jordan la cincisprezece ani. O să fiu următoarea Margaret Bourke-White¹.

– Care Margaret? o întrebuse el râzând.

Râdea amabil și cu indulgență, dar tot râdea de ea. Anneliese nu a râs, ci s-a uitat la fotografia făcută de Jordan și a dat din

¹ Fotografa americană, primul fotograf străin căruia i s-a permis să fotografieze industria sovietică în timpul celui dintâi plan cincinal al URSS (1904–1971)

cap în semn de aprobare. Fata s-a gândit pentru prima oară la cuvintele „mamă vitregă“.

Jordan așezase setul de farfurii festiv, de porțelan, pe masa din salon. Anneliese punea întrebări despre magazinul de antichități, în timp ce tatăl lui Jordan îi umplea farfuria cu câte un pic din fiecare fel.

– Știi un tratament excelent care face sticla colorată să lucească, a spus ea drept comentariu la povestirea lui despre un set de lămpi Tiffany achiziționate la o lichidare de bunuri.

Apoi, fără un cuvânt, Anneliese a corectat felul în care ținea Ruth furculița, în timp ce o asculta pe Jordan vorbind despre balul la care urma să se ducă la școală.

– Bănuiesc că mergi cu un băiat, la cât de drăguță ești.

– Garrett Byrne, a răspuns, grăbit, tatăl ei. E un tânăr de treabă, s-a înrolat ca pilot la sfârșitul războiului. Dar nu a mai prins nici o luptă. A fost lăsat la vatră pe motive medicale, căci și-a rupt piciorul în timpul instrucției. O să-l cunoști duminică, dacă veniți cu noi la slujbă.

– Mi-ar face plăcere. Am tot încercat să-mi fac prieteni în Boston. Mergeți în fiecare săptămână?

– Bineînțeles.

Jordan a tușit în șervet. Mare lucru dacă ea și tatăl ei se duceau mai mult de două ori pe an la slujbă, de Paște și de Crăciun, dar acum el stătea în capul mesei și radia de pietate. Anneliese a zâmbit la fel de radioasă și cu aceeași pietate, iar Jordan s-a gândit la felul în care un bărbat și o femeie se curtau, afișând cel mai bun comportament de care erau în stare. Vedea așa ceva zilnic, pe holurile școlii, și aparent generația mai vârstnică nu se deosebea deloc de cea tânără. Poate că ar fi putut crea un foto-eseu din asta: o serie de fotografii comparative, cupluri de toate vârstele care se curtau, cu sublinierea asemănărilor care transcend vârsta. Având titlurile și textele potrivite, un astfel de eseu ar fi devenit un material destul de convingător ca să poată fi trimis la o revistă sau la un ziar.

Cafelele luaseră locul farfuriilor goale. Jordan a tăiat prăjitura cu cremă pe care o adusese Anneliese.

– Nu știi de ce o numiți plăcintă, a spus ea, iar ochii albaștri i-au scânteiat. E prăjitură toată ziua și nu puteți contrazice o austriacă. Noi, cei din Austria, ne pricepem la prăjituri.

– Vorbești engleză foarte bine, s-a aventurat Jordan să remarce, iar despre calitatea englezei vorbite de Ruth nu a avut ce să spună, căci fetița nu vorbise deloc.

– Am studiat-o la școală. Ca om de afaceri, soțul meu vorbea engleză, așa că exersam cu el.

Jordan voia să o întrebe pe Anneliese cum își pierduse soțul, dar tatăl ei i-a aruncat o privire care s-o împiedice să facă asta. Îi dăduse deja instrucțiuni precise:

– Să nu o întrebi pe doamna Weber despre război și nici despre soțul ei. Mi-a spus fără ocolișuri că i-a fost foarte greu.

– Dar nu vrem să știm totul despre ea? întrebuse Jordan, căci, oricât și-ar fi dorit ca tatăl ei să aibă pe cineva deosebit în viața lui, tot trebuia să fie cineva *potrivit*. De ce să fie o astfel de dorință ceva greșit?

– Fiindcă oamenii nu sunt obligați să-și aducă aminte de toate durerile și problemele lor doar pentru că vrei tu să afli detalii despre ei, îi răspunsese el. După ce a trecut printr-un război, nimeni nu e dornic să vorbească despre asta, Jordan McBride! Așa că nu ai voie să zgândărești puncte nevralgice și nici să intervii cu povești aiurite.

Jordan se înroșise atunci. „Povești aiurite“ – asta era un obicei prost al ei, care dura de un deceniu. Pe când avea șapte ani, iar mama ei, de care abia își mai amintea, plecase la spital, Jordan fusese trimisă la o mătușă binevoitoare, dar limitată, care-i spusese că mama ei plecase, însă nu și unde. Astfel că Jordan își inventa în fiecare zi o altă poveste. *Se dusesse să cumpere lapte. Se dusesse la coafor. Apoi, fiindcă mama ei nu se mai întorsese, începuse să inventeze povești și mai interesante. Se dusesse la bal precum Cenușăreasa. Se dusesse în California, ca să se facă actriță.* Asta, până în ziua în care tatăl ei venise acasă plângând și îi spusese: „Mama ta a plecat la îngeri“ și, fiindcă Jordan nu înțelegea de ce povestea lui trebuia să fie cea adevărată, continuase să nascocoască altele. „Jordan și poveștile

aiurite pe care le inventează“, glumise profesoara ei. „De ce face asta?“

Jordan ar fi putut să răspundă: „Fiindcă nu mi-a spus nimeni adevărul. Fiindcă nu mi-a spus nimeni că era bolnavă și că nu o puteam vedea pentru că exista riscul să mă molipsesc și eu. Așa că am inventat ceva mai bun în loc.“

Poate că asta era motivul pentru care se agățase cu atâta frenezie de primul ei Kodak, la doar nouă ani. În fotografiile existau *lacune*. Dacă avea aparatul, nu simțea nevoia să spună povești. Putea spune adevărul.

Taro a intrat în salon și i-a întrerupt gândurile lui Jordan. Pentru prima oară, a văzut-o pe mica Ruth prințând viață.

– *Hund!*!

– În engleză, Ruth! i-a atras atenția mama ei, dar Ruth deja era pe jos, cu mâinile întinse timid.

– *Hund!* a șoptit, în timp ce mângâia urechile lui Taro.

Jordan s-a topit toată.

– Trebuie să o fotografiez! a spus, apoi s-a ridicat iute de pe scaun, după care s-a îndreptat spre masa din hol de unde a luat Leica.

Când s-a întors și a început să declanșeze, Ruth îl ținea pe Taro în poală și Anneliese spunea, cu glas blând:

– Dacă Ruth vi se pare tăcută sau dacă tresare și se poartă straniu, ei bine, ar trebui să știți că în Altaussee, înainte să plecăm din Austria, am avut o întâlnire foarte supărătoare lângă lac. O refugiată a încercat să ne jefuiască... Lucru care a speriat-o pe Ruth, făcând-o să devină precaută și ciudată în preajma necunoscuților.

Părea că asta era tot ce dorise Anneliese să spună. Jordan și-a înfrânat impulsul de a pune întrebări, înainte ca tatăl ei să-i arunce o privire care s-o pună în gardă. În fond, el avusese dreptate atunci când îi atrăsese atenția că Anneliese Weber nu era singura persoană care nu își dorea să vorbească despre război. Acum nimeni nu voia asta. La început toată lumea

¹ Câine – în limba germană în original

sărbătorise; însă după un timp oamenii nu își mai doriseră decât să dea totul uitării. Lui Jordan nu-i venea să creadă că doar cu un an în urmă, pe vremea asta, încă auzeau știri legate de război, la ferestre încă se vedeau stelele¹, existau grădinile victoriei², iar băieții de la școală vorbeau despre cum aveau ei să se înroleze în armată dacă nu se termina totul până când se făceau ei mari.

Anneliese i-a zâmbit fiicei sale.

– Câinele te place, Ruth!

– O cheamă Taro, a spus Jordan în timp ce apăsa pe declanșatorul aparatului de fotografiat ca să surprindă imaginea fetiței cu nasul pistriuat sprijinit de botul umed al câinelui.

– Taro, a repetat Anneliese, parcă gustând cuvântul. Ce fel de nume e ăsta?

– După Gerda Taro³, prima femeie care a făcut fotografii pe front.

– Și a murit în timp ce făcea asta, așa că haide să nu mai vorbim despre femeii care se ocupă cu așa ceva în zone de război, a spus tatăl lui Jordan.

– Haideți să vă fac câteva fotografii și vouă, împreună.

– Nu, te rog! s-a opus Anneliese, întorcându-și, încrunțată, fața, ca și cum s-ar fi rușinat în fața obiectivului. Nu-mi place să mi se facă poze.

– Doar pentru albumul de familie, a liniștit-o Jordan, căci ei îi plăceau portretele instantanee, pe care le și prefera celor formale.

¹ În timpul celui de al Doilea Război Mondial americanii expuneau în ferestrele locuințelor steaguri pe care erau imprimare stele de culoare albastră (pentru membrii familiei care luptau pe front) sau aurii (pentru membrii familiei căzuți la datorie)

² Grădini amenajate în reședințe private sau în parcuri în timpul celor două războaie mondiale, unde civilii creșteau legume și fructe ca sursă de mâncare și pentru ridicarea moralului

³ Fotojurnalistă germană de origine evreiască, cunoscută pentru fotografiile pe care le-a realizat în timpul Războiului Civil din Spania

Trepiedul și luminile de studio îi intimidau și mai mult pe cei sfioși, care își puneau o mască, motiv pentru care portretul nu mai ieșea natural. Jordan prefera să tragă întruna cadre, până când oamenii nu mai erau conștienți de prezența fotografului, uitau să-și mențină masca și se relaxau, devenind ei înșiși. Nu ai cum să îți ascunzi adevărata personalitate în fața unei camere foto.

Anneliese s-a ridicat de la masă ca să strângă vesela. Tatăl lui Jordan a ajutat-o cu vasele mai grele, în timp ce Jordan se mișca lent și fotografia. Ruth a fost luată de lângă Taro ca să ducă untiera, iar tatăl lui Jordan a început să descrie cabana lor de vânătoare:

– E un loc superb, l-a construit tatăl meu. Lui Jordan îi place să fotografieze lacul și împrejurimile, iar eu merg acolo pentru pescuit și, din când în când, pentru vânătoare.

Anneliese s-a întors pe jumătate dinspre chiuveță.

– Vânezi?

Tatăl lui Jordan a părut brusc neliniștit.

– Unele femei detestă zgomotul și mizeria...

– Absolut deloc.

Jordan a lăsat aparatul din mână și s-a dus să o ajute pe musafiră cu spălatul vaselor. Anneliese s-a oferit să le ștergă, dar Jordan a refuzat, ca să îi dea ocazia să admire dibăcia cu care Daniel McBride mânuia prosopul de bucătărie. Orice femeie rămâne fermecată de un bărbat care știe să ștergă vasele.

Anneliese și-a luat rămas-bun foarte curând după aceea. Tatăl lui Jordan a pupat-o cast pe obraz, dar a cuprins-o pe furiș de mijloc preț de o secundă, doar cât să o facă pe Jordan să zâmbească. Anneliese i-a strâns, cu căldură, mâna lui Jordan, iar Ruth i-a întins și ea, de data asta, vârful de degetelor, îmbăloșate de limba afectuoasă a lui Taro. Cele două au coborât treptele abrupte și s-au pierdut în noaptea răcoroasă de primăvară, iar tatăl lui Jordan a închis ușa. Înainte să apuce să întrebe, Jordan a venit la el și l-a sărutat pe obraz.

– Îmi place de ea, tată! Chiar îmi place.